

סיפורו של הילד

אליהו כהן:

אליהו נמצא עכשיו בכיתה ו'. האינטליגנציה שלו נורמאלית. אחד מעשרה ילדים במשפחה. הבכור הוא פרע שמואל. האם מאושפוט בבית-חולים לחולי-גנטיקה. היא זקן. רוכל. כל המשפחה גרה בשני חדרים מטונפים.

אליהו מופיע בכיתה לעיתים רחוקות. כי שהוא מופיע הוא פורע מסית את הילדים האחרים ומפתק. יש לו כבר עשרות תיקים במשטרה. הוא הופך את חיי בית-הספר כונו לסיוט. יחד עם חבריו הוא פורץ באופן שיטתי לביתות, שוכר רהיטים, גונב רכוש, משמיד כל דבר בזרז.

מדי פעם מוזמנת המשטרה. נפתח עוד תיק, והוא נשלח הביתה. הוקחינוך-חובה מבטיח את שובו לכי תה, להמשיך בה כמו קודם.

גם זהו סיפור אמיתי. כמוהו יש אחדים בכל בית ספר במדינה, אולי מחוץ לאזורי צמרת מיוחסים.

סיפורו של הילד

יצחק לוי:

יצחק הוא תלמיד כיתה א'. אביו נכנס ויוצא מבית הסוהר על גניבות ותקיפות, בין השאר תקיפת האם. האם עצמה היא. כנראה, יצאנית העוסקת במקצועה בשעות היום.

הילד הוא כל היום לבד עם אחיו, בן הארבע. יוצא לבדו לבית-הספר, מביא את האח לגן, מופיע בכיתה בסביר בות השעה 9. הוא מופרע קשה, חסר לחלוטין כושר ריכוז. נמצא בכיתה בתנועה מתמדת ותוקפנית. מכיר רק שיטה אחת לפתרון בעיות ולקיום יחסים: האלימות. אחרי חצי שנה ראשונה בבית-הספר, הוא כבר מפגר מאוד בלימודים. פיגור זה יגדל משנה לשנה.

של תשומת-לב הדרושה, לפיתוחו. הרי צריכים להתחיל מהדברים האלמנטריים ביותר, ולהדריך מקרוב כל ילד בכל דבר.

כיתה הומוגנית!

ציוני מוחלט הוא להגיע לכיתה הומוגנית. הכיתה המעורבת — שבה לומדים יחד ילדים מחר ננים, ילדים בניגונים וילדים טעוני-טיפוח — היא אסון. היא נועדה, כביכול, למנוע מן הילד הנחשל הרגשה של נחיתות. היא מסיגה בדיוק את ההיפך. הילד הנחשל מרגיש בכל יום שהוא נופל מחבריו. שבנים לו. שאין לו כל סיכוי.

אותו ילד יכול היה לשמור על גאונותו, לגבש לעצמו דימוי חיובי, להצליח ולהתקדם בהתאם לכושרו, בכיתה הומוגנית המורכבת מילדים הדומים לו בכושרם.

יש ליצור כיתות הומוגניות נפרדות לילדים המחו-

ילדים בתל-אביב: מה צפוי להם?

הטובות להוראה

חזק גדול מדי של המורות הן בלתי-מוכי שרות לחלוטין לתפקידן, ארישות וחסרות יחס לילדים. עד עצם היום הזה הולכות לסמינרים בנוו שנכשלו במבחן-הסקר, שהגימנסיות אינן רוצות לקבלו. תופעה רגילה היא שנאמר לתלמידה כושלת, בבדיקה הפסיכוטכנית: „אבל לסמינר תתאימי!”

זהו אסון לאומי. אם אי-אפשר לתקן את המעוות עד כה — את הפקרתם של אלפי ילדים בידי מורות בלתי-מתאימות — הרי יש לפתוח לפחות דף חדש מעכשיו ולהאז, לפסול לוי מודי-הוראה כל צעירה שאינה מתאימה לסטנדי דרט הגבוה הדרוש. הסיסמה צריכה להיות: „הטובות להוראה!”

אותה שעה יש לתת פרס עבור התקדמות והתמסרות. אני מכיר מורה שהקריבה את כל חופשותיה במשך שלוש שנים, כדי להשתלם בשיטות החדשות של לימוד מאתי-מטיקה וחשיבה מאתימטית. היא מדריכה עכשיו מורים מוסמכים ובלתי-מוסמכים בחשבון, נוסף על תפקידה הרגיל בהוראה. הבטיחה לה גמול השתלמות. אך היא לא קיבלה עדיין אף פרוטה אחת. היא רק מקבלת „מש-כורת לפי שעה” עבור עבודתה הנוספת — פיצוי מגוחך עבור העמל העצום שהושקע.

גם חוסר המורים הוא מכה קשה. בבתי-ספר רבים מאוד אין בכלל גברים מלבד המנהל, סגנו, והמורה לזימרה. פירוש הדבר שלתלמידי הכיתות הגבוהות בבית-הספר היסודי אין שום דוגמה גברית חיובית. שעימה הם יכולים להזדהות, וכך אובדת ההז דמנות האחרונה להשפעה חיובית תלמידי אלה צוחקים מן המורות.

עזובה, זיהמה וטינופת

בבתי-ספר רבים, גם בצפון תל-אביב, שוי ררת זיהמה וטינופת. אין כוה-אדם לתחזוקת המיבי נים. השרתים הם זקנים וחולים, וגם אלה בורחים מן העבודה הקשה. החצרות מכוסות שברי אבנים וזוככות. הגדרות קרועות, המדרגות שבורות, החלונות מנופצים. בתנאים אלה, איך אפשר לחנך לנקיון כי

תת-חינוך חיינים

שרות הציבור וזאסתטיקה מינימאלית?

זרע הפורענות

גדמה שראשי משרד-החינוך חיים באולימפוס. צמרת המדינה גרה בשכונות מיוחדות, שבהן בתי-הספר טובים יותר, והיא משלה את עצמה שכל זה אינו נובע לה, מכיוון שגניה שלה מתחנכים אחרת.

זוהי אשלייה איומה. מחדלי החינוך, ברוב הגדול של בתי-הספר, יתנקמו גם בצמרת. הם גניעו אליה מחר, הם כבר מגיעים היום, כי דמות הבריונות ההמונית, הפשיעה האלימה וההתפרקות הכללית של החיים החברתיים.

- ■ ■
- בתום הדיון הצענו את הצעת-הסיכום הבאה. רק סיעתנו הצביעה בעדה:
- הכנסת מתריעה נגד המצב הנוכחי, שבו מעניקה מערכת חינוך-החובה תת-חינוך לחלק ניכר של תל-מידי ישראל.
- הכנסת קובעת שיש צורך באמצעים דרסטיים, כדי לשנות את המצב מעיקרו במרבית בתי-הספר במדינה, ובין השאר:
- (1) להנהיג יום לימודים ארוך בכל בתי-הספר, שבהם יש אחוז גבוה של טעוני-טיפוח.
- (2) להקטין את הכיתות למסכימום של 30 תל-מידים.
- (3) להנהיג כיתות הומוגניות — או שיטה של לימודים בהקבצה בכיתות ה' עד ח', ושיטה של עזרות-הוראה בכיתות א' עד ד'.
- (4) לפתוח בתי-ספר לכל הילדים המופרעים ולהעי ביר אליהם את התלמידים ללא צורך בהסכמת החורים.
- (5) להקפיד על סטנדרט גבוה של המתקבלים לסמינרים, לפסול כוה-אדם בלתי מתאים ולמשוך להוראה כוחות ברמה מעולה.

ננים, לילדים הבינוניים וילדים הטעונים טיפוח מיוחד. הכיתה המעורבת מבוססת על עיקרון של שיוויון מווייף — כי אין זכר לשיוויון בין הילדים הלומדים בה.

שיטת „ההקבצה” (לימוד ילדים בצוותא בכל מיק-צוע לפי רמתם, בלי קשר לגילם ולהשתייכותם לכיתות) נכשלה, מפני שאין כוחות-ההוראה המעולים הדרושים לכך.

דבר שאפשר לעשותו מייד, בהוצאה קטנה יחסית, הוא מינוי עוזרות-הוראה משורות ה סמינריסטיות, שתעבודנה בכיתה בצד המחנכי כות ותתמסרנה לילדים, בעוד המחנכת עוסקת בצד הלימודי בכיתה. זה הונהג באנגליה, בהצלחה.

להוציא את המופרעים

את הידרים המופרעים ממש — חובה היא להוציא מן הכיתות הלימודיות, ולהעביר למוסדי דות מיוחדים. אסור שהדבר יהיה הלוי בהסכמת החורים, או שעצלנות בירוקרטית תעכב את ההעברה. יש צורך בהקמת עשרות מוסדות חדשים לצורך זה. חיוני הוא שהילדים יאוותרו ויועברו במהירות, לטובתם ולטובת שאר הילדים. ילד מופרע אחד הורס כיתה שלמה. ויוצא מופסד בעצמו.

(שמעתי השבוע על ילד מופרע, המכה באופן שיטתי ילד מחונן הלומד בכיתתו. אחרי כמה חודשים, שלחו את הילד המ חונן לבדיקה פסיכולוגית, בגלל „קושיי הסתגלות!”).

את מערכת הפיקוח הפסיכולוגי והסוציאלי יש להקים מחדש מן היסוד. מה שקיים עכשיו הוא קריקטורה עגומה של המערכת הדרושה. אין כסף, אין כלים, אין אנשים, כדי לענות על הצרכים המינימליים.

עברו שבועה חודשים עד שאחות ביתי הפפר (העובדת במישרה חלקית) והעובד ה סוציאלי הצליחו ליצור קשר עם האם.

המורה המייעצת הצליחה להשיג שיא: העירייה נעני תה לבקשתה ומוכנה לספק ליצחק שיעורים פרטיים, בתנאי שהאם תבוא בעצמה ותביא עימה תלוש מש-כורות ותעודת-ההוהו של האב. אין לה לא זה ולא זאת.

ואם לא תבוא? ואם לא תשלח את הילד? אין מה לעשות. אין מי שיעשה.

הדימוי העצמי של יצחק בן השש מתבטא במילים: „יש לי בן-ידוד כבוד. הוא החבר הכי טוב שלי. הוא עוד יותר עצלן ממני.” יצחק הוא כבר עכשיו אימת השכנים: ממלא את פיות הילדים בצוואה, גונב, מכה.

יום לימודים ארוך!

לכל הידרים האנה מספק חינוך-החובה מיסגרות, היוצרות את האשלייה של חי נור, ללא הממושכות של חינוך מינימאלי.

קודם כל: ארבע שעות-לימוד ביום אינן מספיקות. דרוש יום-לימוד ארוך, לשם הכנת שיעורים, מלאכה ושאר חוגים. עם הפסקת-צהריים. בלעדיו אין שמץ של סיכוי להנחיל לילדים אלה — והם למעלה ממחצית אוכלוסיית בתי-הספר — אף שבירר מן המינימום שהוא מובן מאליו לילדי סביון ורחביה.

כיתה של 37 ילדים כא לה אינה כיתה כלל, אלא אסיפה המונית. המקסימום הנסבל הוא 25—30, כדי שהמורה תוכל להקדיש לכל ילד מינימום

לדעתי, יש לבטל מס זה. אני מציע לשר-המישפטים לעורר בעייה זו בהודמ נות מתאימה בממשלה. יעקוב שמשון שפירא הניב על כך בצורה חיובית, אם כי הטיל ספק באפשרות של ביטול מיסים זדוקא בשעה זו. אך אולי נזרע זרע, שינבוט ברבות הימים.

האזרחים גרים בדירות שכורות, בעוד שבארץ רוב האז רחים הם בעלי דירותיהם. מדוע אפשר להעביר בישראל כל רכוש אחר, כגון מניות או מכוניות, בלי מיסים, מלבד מס-בולים קטן, ודווקא על העברת המיצרך החיוני ביותר, דירת המגור רים, יש מס עצום כזה?

רוב עיסקות-הקרקעות בישראל נוגעות לדירות למגור רים. אדם מוכר דירה כדי לקנות דירה חדשה. זוג צעיר רוכש דירה כפעם הראשונה בחייו. הם נדרשים לשלם מס גבוה — 4.5% מערך הקרקע. מדוע, זה צריך להיות כך, בעצם? ירשנו מס גבוה זה מן האנגלים. אבל באנגליה רוב